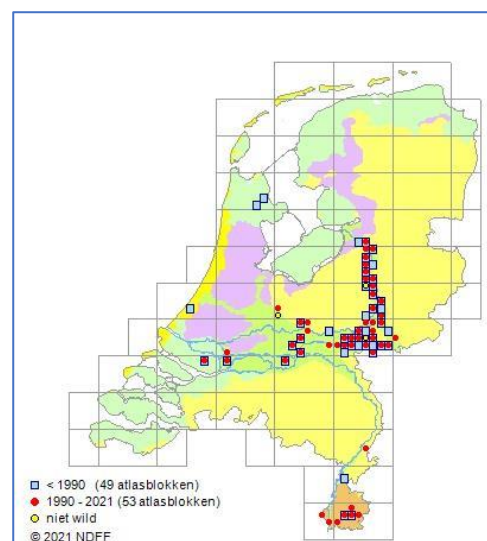

Geelsterren – bijzondere stinzeplanten

Adrie Hottinga

Geelsterren zijn mysterieuze bolgewassen en geen opvallende bloeiers met grasachtige bladeren en gele stervormige bloemen. Geelsterren worden hierdoor gemakkelijk over het hoofd gezien, omdat de grasachtige bladeren verward worden met straatjesgras. Enige plantenkennis is wel vereist om de drie soorten geelsterren op naam te brengen. De meest algemene is de Weidegeelster, gevolgd door de Akkergeelster en dan de zeldzame Bosgeelster. Bosgeelsteren groeien voornamelijk in natuureservaten en zijn niet bedreigd. Dat geldt wel voor de Weide- en de Akkergeelster, omdat deze soorten voornamelijk groeien in tuinen en onder heggen en op taluds in het boerenland. Weide- en akkergeelster vinden we op oude groeiplaatsen onder oud zwaar geboomte met weinig grasgroei in het vroege voorjaar. Wanneer bijvoorbeeld oude bomen door ouderdom afsterven en het zonlicht de bodem bereikt, verdwijnen veelal deze zeldzame bolgewassen.

Gedurende eind jaren zeventig heb ik alle kerkhoven, pastoretuinen en oude boerenhoeven bezocht tussen Zalk en Deventer en geelsterren geïnterviewd. Ook heb ik boerenland bezocht langs de IJsseldijken. Na 40 jaar zijn er veel groeiplaatsen door een gewijzigd landgebruik en intensivering verdwenen. Dit geldt ook voor de Akkergeelster die ik voornamelijk vond onder oud geboomte bij kerken en boerenhoeven. Op tal van locaties zijn oude bruine beuken van circa 200 jaar doodgegaan en is de groeiplaats verloren gegaan. Deze groeiplaats onder bruine beuken is kenmerkend voor de Akkergeelster. Op het kaartje is verspreiding van Akkergeelsterren afgebeeld; het IJsseldal herbergt één van de belangrijkste groeiplaatsen van ons land.

de

Figuur 1: overzicht groeiplaatsen Akkergeelster

Na deze “sombere” inventarisatie van deze interessante stinzeplant wil ik een en ander relativeren. Stinzeplanten zijn cultuur gerelateerde soorten en door menselijk gedrag in het tuinmilieu terecht gekomen. Wij zijn dus in staat om via gericht beheer deze bijzondere stinzesoorten te helpen om te overleven in de veelal grote tuinen bij de IJsselhoeven. Wel moeten we bedenken dat door onbekendheid van deze soort veel geelsterren door gebruik van herbiciden en schoffelen geruisloos verdwijnen. Wellicht dat de aandacht die de Stichting IJsselhoeven nu besteedt aan stinzeplanten bij kan dragen aan het behoud en herstel van geelsterren. Ik ben heel erg benieuwd hoeveel groeiplaatsen er van de Weide- en Akkergeelster gemeld zullen worden tussen Zalk en Deventer (mijn voormalige onderzoeksgebied).

Afbeelding 1: Akkergeelster bij NH kerk in Terwolde, nog niet in bloei

Afbeelding 2: Weidegeelster bij boerderij Blankemate in Nijbroek